

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство на підставі прилюдного захисту дисертації «Господарсько-біологічна оцінка яблуні в умовах Правобережного Лісостепу України» за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

«04» серпня 2023 року.

Чецький Богдан Олександрович, 1993 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2017 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування».

Аспірант кафедри плодівництва і виноградарства Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, з 1 вересня 2017 р. до 30 серпня 2021 р., тимчасово не працює.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Заморський Володимир Васильович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Уманський національний університет садівництва, завідувач кафедри плодівництва і виноградарства.

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Заморський В.В., Чецький Б.О. Продуктивність яблуні залежно від вологозабезпечення. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Ч. I. Сільськогосподарські та технічні науки. Вип. 96. 2020. С. 535-548.

2. Чецький Б. О. Реалізація потенційної продуктивності нових сортів яблуні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Ч. I. Сільськогосподарські та технічні науки. Вип. 100. 2022. С. 253-260.

3. Чецький Б.О. Фітометричні показники та чиста продуктивність фотосинтезу інтенсивних насаджень яблуні. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. №2. 2022. С. 61-65.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Кіщак О.А., доктор сільськогосподарських наук, Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України, завідувач селекційно-технологічним відділом.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Назва роботи «Господарсько-біологічна оцінка яблуні в умовах Правобережного Лісостепу України» окреслює надзвичайно широкий діапазон завдань, які необхідно було б відобразити здобувачеві в дисертаційній роботі,

яка побудована на п'яти сортах яблуні зимового строку досягання, тому коректнішою була б назва: «Господарсько-біологічна оцінка перспективних зимових сортів яблуні в умовах Правобережного Лісостепу України».

2. У науковій новизні здобувачеві необхідно було б конкретніше зазначити, що вперше за комплексом господарсько-біологічних ознак в умовах Правобережного Лісостепу України виділено перспективні високопродуктивні зимові сорти яблуні Фуджі Кіку та Кінг Джонаголд, а згадування щодо визначення вперше показників росту дерев, стійкості насаджень до несприятливих погодних умов, обліків господарського урожаю, проведення аналізів хімічного складу та товарності плодів є некоректним.

3. В практичному значенні одержаних результатів зазначається, що результати дослідження використовуються в господарствах: ТОВ «Новоукраїнське» та ФГ «Агротех», проте довідки про впровадження наукових розробок здобувача у зазначених аграрних підприємствах відсутні у додатках до дисертації.

4. У огляді літератури виділено окремий підпункт 1.3 щодо стійкості сортів до хвороб і шкідників, проте в результатах досліджень не вказана стійкість досліджуваних сортів до шкочинних організмів.

5. У розділі 2 (с. 51) у схемі проведення досліду №1 не зазначено спосіб формування досліджуваних дерев та наявність чи відсутність зрошення.

6. Під час опису досліджуваних сортів яблуні бажано було б зазначити, які з них внесено до Реєстру сортів рослин, придатних для вирощування в Україні, чи відносяться до перспективних інтродукованих.

7. Здобувачем проведено ґрунтовні анатомічні дослідження тканин пагонів і бруньок, проте недостатньо обґрунтовано їх взаємозв'язок з продуктивністю перспективних сортів яблуні.

8. Дослідження зміни ізоелектричної мітки білків конусів наростання бажано було б порівняти з реалізацією продуктивного потенціалу (квітуванням, зав'язуванням плодів та урожайністю дерев досліджуваних сортів яблуні).

9. Назва підпункту 3.3 «Потенціал продуктивності різновікових пагонів яблуні» є некоректною, оскільки мова йде про трирічні гілки. Аналіз структури різновікових гілок мав би практичне значення у разі проведення кореляційного аналізу цих показників з врожайністю дерев.

10. Показники фотосинтетичної діяльності насаджень яблуні, які наведено у підпунктах 4.1.2, 4.1.3, 4.2, бажано було б проаналізувати на предмет взаємодії з показниками продуктивності та балансом фітомаси.

11. У розділі 5 для більш об'єктивного аналізу урожайності перспективних сортів бажано було б ці показники представити у вигляді сумарного або середнього врожаю за роки досліджень.

12. В рекомендаціях виробництву необхідно конкретно зазначити, у якому типі саду пропонується вирощування високопродуктивних зимових сортів яблуні Фуджі Кіку та Кінг Джонаголд в умовах Правобережного Лісостепу України, а також уточнити, в якому конкретно шарі ґрунту за передполивного рівня вологості 70-80 % найменшої вологості в яблуневому саду під чорним паром необхідно проводити зрошення.

13. Окремо слід зазначити, що згідно довідки, яку надано разом з дисертацією здобувача, її рукопис перевірено сервісом перевірки на плагіат онлайн «Unicheck». Під час вивчення матеріалів дисертації, аналізу наукових публікацій автора не було виявлено ознак академічного плагіату та фальсифікації. Рівень оригінальності тексту становить 91,07 %. Це дуже високий рівень оригінальності тексту, який не містить порушень академічної доброчесності. Проте, запропонована дисертантом редакція викликала переважну кількість зауважень до назви роботи, її оформлення та змісту окремих ключових положень. Можливо, дисертант намагався застосовувати стилістичні конструкції, терміни та визначення, які не використовуються в усталеній практиці з метою отримання найвищого позитивного показника під час перевірки на плагіат. Тому, вважаю, що науковим керівникам та здобувачам під час оформлення дисертаційних робіт необхідно дотримуватися виваженого підходу до застосування такої практики, зокрема уникати заміни усталених термінів і визначень, затверджених відповідними нормативними актами, оскільки це руйнує цілісну систему знань у галузі садівництва.

Пелехатий В.М., кандидат сільськогосподарських наук, Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри технологій у рослинництві.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Назва роботи звучить досить загально. Доцільніше було б конкретизувати назву, записавши не «оцінка яблуні», а «оцінка перспективних зимових сортів яблуні».

2. В огляді літератури слід було навести літературні дані щодо поширення сортів зимового строку досягання в Правобережному Лісостепу України.

3. В огляді літератури вказано описові дані щодо стійкості сортів до хвороб і шкідників, а в результатах досліджень такі дані не відображені.

4. Автором не вказано, в якому саме населеному пункті Добровеличківського району Кіровоградської області знаходиться ФГ «Родина Неофіти», в якому проводили дослідження.

5. В Розділі 2 (с. 51) не зазначено, в якій сертифікованій лабораторії досліджували показники ґрунтів, на яких закладені насадження яблуні.

6. В описі методики проведення досліджень не вказано, яку крону формували у дерев яблуні.

7. Присутність у списку досліджуваних сортів Флорини викликає певні питання з огляду на тривалу присутність даного сорту в науково-дослідних установах та промислових насадженнях України.

8. Характеристики досліджуваних помологічних сортів слід було б доповнити ареалом їх поширення як в Україні, так і в Європі.

9. При викладенні результатів анатомічних досліджень (Розділ 3) бажано було б співставити дані з аналогічними дослідженнями інших плодових культур, чи сортів яблуні.

10. Визначено показники ізоелектричної мітки білків конусів наростання (підрозділ 3.2), проте не наведено анатомічні зміни за формування елементів продуктивності бруньок яблуні досліджуваних сортів.

11. Проведений автором аналіз структури трирічних гілок (підрозділ 3.3) виглядав би більш повним за створення кореляційних плеяд, які б показали істотну перевагу тих чи інших плодових утворень.

12. Автором допущена неточність при вживанні терміну «однорічний пагін яблуні» (мал. 3.1 та ін.), адже пагони не бувають дво- чи багаторічними.

13. Фітометричні показники насаджень сортів яблуні (підрозділи 4.1.2–4.1.3, 4.2) слід співставити з віковими періодами росту і розвитку рослин та екологічними умовами Правобережного Лісостепу України.

14. Для кращого сприйняття інформації таблиці 5.2 урожайність яблуні по роках добре було б доповнити даними середньої врожайності. Це ж саме стосується й показників товарності плодів у підрозділі 5.3.

15. Аналіз показників урожайності (Розділ 5) вказує на різку нерівномірність плодоношення по роках, проте автор не пояснює причини такого явища.

16. Хімічні показники та товарність плодів при аналізі бажано порівняти з дослідженнями інших авторів, які проводились у даному регіоні.

17. При аналізі економічних показників автором бажано було б вказати, за рахунок чого вирощування сорту Кінг Джонаголд виявилось найбільш прибутковим.

18. У рекомендаціях виробництву слід було б вказати не лише сорти і вологість ґрунту, а також підщепу та глибину зволоження.

Буцик Р.М., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, доцент кафедри плодівництва і виноградарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Незрозумілою є мета представлення в огляді літератури розділу зі стійкості яблуні до шкідників і хвороб, коли в роботі ці питання не вивчалися.

2. Назва розділу 1.2 передбачає адаптованість до тепло- і вологозабезпечення, а в роботі наводиться інформація про інші чинники – освітленість, ґрунтові умови.

3. Аналіз погодних умов не висвітлює дані про останні весняні приморозки за період досліджень та їх повторюваність по роках і строках.

4. Характеристика сортів яблуні, як об'єктів досліджень (розділ 2.5) не має інформації про потребу в запилювачах.

5. Аналіз динаміки морфогенезу бруньок (розділ 3.2) за рівнем ізоелектричної мітки білків конусів наростання бруньок яблуні – ІЕМ не містить стандартного показника початку чи закінчення морфогенезу.

6. Таблиця 3.7, де висвітлено структуру плодових утворень, не містить плодових утворень на однорічній деревині (плодова брунька).

7. Розділ 4.1.2. – малоінформативним є визначення площі листової пластинки пагона.

8. В роботі представлено багато біологічних показників без їх корелятивного зв'язку чи співставленням із ростовою або генеративною продуктивністю дослідних сортів яблуні.

9. Рекомендації виробництву досить обмежені.

Чаплюцький А.М., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, доцент кафедри плодівництва і виноградарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. В темі дисертаційної роботи варто зазначити про вивчення господарсько-біологічної оцінки саме дерев яблуні сортів зимового строку досягання, а не культури яблуні зокрема.

2. Недостатньо обґрунтовано вибір двох контрольних варіантів досліду № 2 з вивчення продуктивності яблуні залежно від вологозабезпечення.

3. Представлені результати питомої продуктивності (с. 109) варто конкретизувати, розрахунки якої саме питомої продуктивності представлені.

4. Результати досліду № 2 з оцінки продуктивності сортів яблуні залежно від водозабезпечення бажано розширити та представити не лише показниками урожайності та товарної якості плодів, а й іншими показниками, якщо такі обліковувались

Яковенко Р.В., доктор сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, професор кафедри плодівництва і виноградарства.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Чецькому Богдану Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Роман ЯКОВЕНКО

Рецензент

Роман БУЦИК

Рецензент

Андрій ЧАПЛОУЦЬКИЙ

Офіційний опонент

Олена КІЩАК

Офіційний опонент

Вадим ПЕЛЕХАТИЙ